

« zurück blättern vor »

FUTROWAĆ I v. imp., ab 1490. **1)** ‘mit Holz, Stein usw. auskleiden, verputzen; auch übertr.’ – ‘obkładać kamieniem, obijać deskami, tynkować; też przen.’: 1564 Mącz 67c, SPXVI *Cratio, Laskuyę, albo laskowaniem futruyę*. o 1572 BudBib 3.Reg.6/18, SPXVI A (*ná onych*) *cedrowych (tárćicách) ktoremi był dom obit / były wewnątrz wyrznione iáblufszká lešne / y wyrpte kwiáty / á wszędy (było) cedrowe (futrowanie) ze kámienia nie było widzieć*. o 1587 WerReguła 119, SPXVI *á ták żebyfmy we dwoynafoj kłamstwá fię nie dopuszczáli / ábowiem kłamac á przedfię fię prawdziwym czynić / iest to sowitz y futrowáne kłamstwo*. o 1597 CerGór 151, SPXVI *wiele fię bowiem ludzi ná tych complexiách wvodzi: NIE ZAWZDY IASNA TWARZ CNOTĄ SIĘ FVTRUIE. Iest dofyę vrodziwych / á cnoty o kość*. o 1780 Włodek Sł, MAY *Futruię sadzę kamieniem lub drzewem sciany*. o (1782) 1794 Bud.Wiej. 162, L *Futrowanie pokoiów, co dziś zowiemy boazeryą, daie się z desek cienkich, dobrze wyschłych, i iak naylepięty fugowanych, a to od podłogi aż do samego suffitu*. o 1785 Torz.Szkł. 88, L *Gdy iuż kapa będzie zamuirowana, trzeba ią iakakolwiek gliną futrować*. o (1789) 1960 Inw.Lipowicz 211 *odrzwia ab extra futrowane z tablaturą gipsową*. o vor 1807 Mag.Mskr., L *U szewca, futrowanie, skórki na około w śrzodku trzewika*. o vor 1861 SWIL *futrować gipsem, wapnem, futrować marmurem ściany*. o (1886) 1949–1951 Sienk. Pot. V 19, DOR *Przystaliśmy do siebie z panem starostą tak, że żaden stolarz futrowania lepiej nie połączy*. – SPXVI, MĄCZ, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR (bud. techn.). **2)** ‘mit Stoff beziehen u. dgl.’ – ‘przyszywać podszewką lub drugą warstwą materiału’: 1564 Mącz 89c, SPXVI *Diplois, Futrowáne albo dwoyfte odzienie / Mántel / Płazczik dwoycziŃti albo drugiem suknem podbity*. – SPXVI, MĄCZ, CN, L, SWIL, SW, LSP. ◇ **Etym:** nhd. *füttern* v., ‘etw. von außen oder innen überziehen, überdecken; sprichw.: mit Tugenden (hauptsächlich negativen) ausgestattet sein’, GRI. ◇ **Konk:** *obić* v. pf., bel. seit 1494, STP, zuerst geb. MĄCZ; *obramować* v., bel. seit 1596, SPXVI, zuerst geb. L; *obróździć* v. pf., zuerst geb. SW; *podbić* v. pf., bel. seit 1488, STP, zuerst geb. MĄCZ. ◇ **Der:** *podfutrować* v. pf., ‘auskleiden; jmdn. schelten’, 1490 Erz 70, STP *Subductura pothszycze vel ffvtro, subductile idem pothfutrowąnye*. Zuerst geb. L; *futrowizna* subst. f., ‘gefütterte Kleidung, Pelzwerk’, †1527 Mur., SW o 1596 Volck Fff2, SPXVI, zuerst geb. TR, nur für Inh. 2; *wyfutrować* v. pf., ‘ausfüttern, verkleiden’, 1572 Budn.Ezech. 41 16, L *Mieszkania te były w około wyfutrowane od ziemi aż do okien*. Zuerst geb. L; *zafutrować* v. pf., zuerst geb. L; *ofutrować* v. pf., ‘zuschmieren, verfugen, abdichten’, [hapax] (1904) 1920 Zarus.Zęgl. 54, DOR, zuerst geb. DOR, nur für Inh. 1; *futrówka* subst. f., ‘die äußere

und innere Auskleidung eines Schiffes mit Brettern oder mit Blech', (1904) 1920 Zarus.Żegl. 52, DOR, zuerst geb. Sw, nur für Inh. 1; *futrówka* subst. f., 'Leder zur Ausfütterung des Inneren von Schuhen', 1950 Sztand.Młod. 166, DOR, zuerst geb. Sw, nur für Inh. 2; *futrówka* subst. f., 'innere Auslegung eines Ofens oder Bottichs mit feuerfestem Material; Ausfütterung, Auskleidung', zuerst geb. Sw, nur für Inh. 1. ❖ Im Gegensatz zu ↑*futro* I und II (s.o.), wo die Verwendung im Sinnbezirk 'Kleidung' seit dem 15. Jh. belegt ist und die Verwendung im Sinnbezirk 'Bauwesen' erst 1807 auftritt, tritt hier die letztgenannte Verwendung als erste auf, die erste relativ kurz danach (1587), allerdings bald nur im übertragenen Sinne und wohl nicht über das 16. Jh. hinaus. ↑*futrować* II.

« zurück blättern vor »